

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЗА ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Индексът на цените на производител в селското стопанство за второто тримесечие на 2024 г. се понижава с 3.4% спрямо същото тримесечие на 2023 г. в резултат на спад на индекса на цените на продукцията от растениевъдство - с 3.8% и на продукцията от животновъдство - с 3.0%. През второто тримесечие на 2024 г. спрямо предходната година (на годишна база) цените на селскостопанската продукция отбелязват спад с 4.2%, като в растениевъдството те се понижават с 4.3%, а в животновъдството - с 4.1% (виж табл. 1).

През второто тримесечие на 2024 г. спрямо същия период на 2023 г. е регистриран спад с 18.0% в цените на зърнените култури в резултат на намалението на цената на меката пшеница с 15.5%, докато цените на техническите култури се увеличават с 6.3%, в резултат от увеличението на цената на слънчогледа с 5.9%.

През второто тримесечие на 2024 г. спрямо 2023 г. (на годишна база) по-ниски са цените на зърнените култури - с 15.0%, в резултат от спада на цените на меката пшеница с 14.5%. При техническите култури е регистрирано увеличение в размер на 0.3%, като ръста на цените на репичата и рапичата - с 3.8%, както и на маслодайната роза - с 15.5%, не могат да компенсират съществено спада в цената на маслодайния слънчоглед - с 0.8%. Цените на пресните зеленчуци отбелязват ръст от 12.6%, докато цените на пресните плодове се понижават - с 5.6%.

Спрямо същото тримесечие на 2023 г. цените на живите животни намаляват с 1.4% в резултат на намалението на цените на свинете с 6.1% и на бройлерите - с 8.1%. При продуктите от животновъдството е регистрирано намаление на цените със 4.7%, което е в резултат на понижението на цените на кокошите яйца за консумация - с 22.7% и то не може да бъде компенсирано от ръста на цените на кравето мляко - с 3.5%.

В животновъдството през второто тримесечие на 2024 г. спрямо 2023 г. (на годишна база) цените на живите животни се понижават с 1.8%, в резултат от намалението на цените на свинете - с 6.2% и на птиците - с 9.0%. Цените на продуктите от животновъдство отбелязват спад от 6.6%, като намаление е отчетено при всички продукти с изключение на кокошите яйца за разплод, чиято цена нараства с 4.8%.

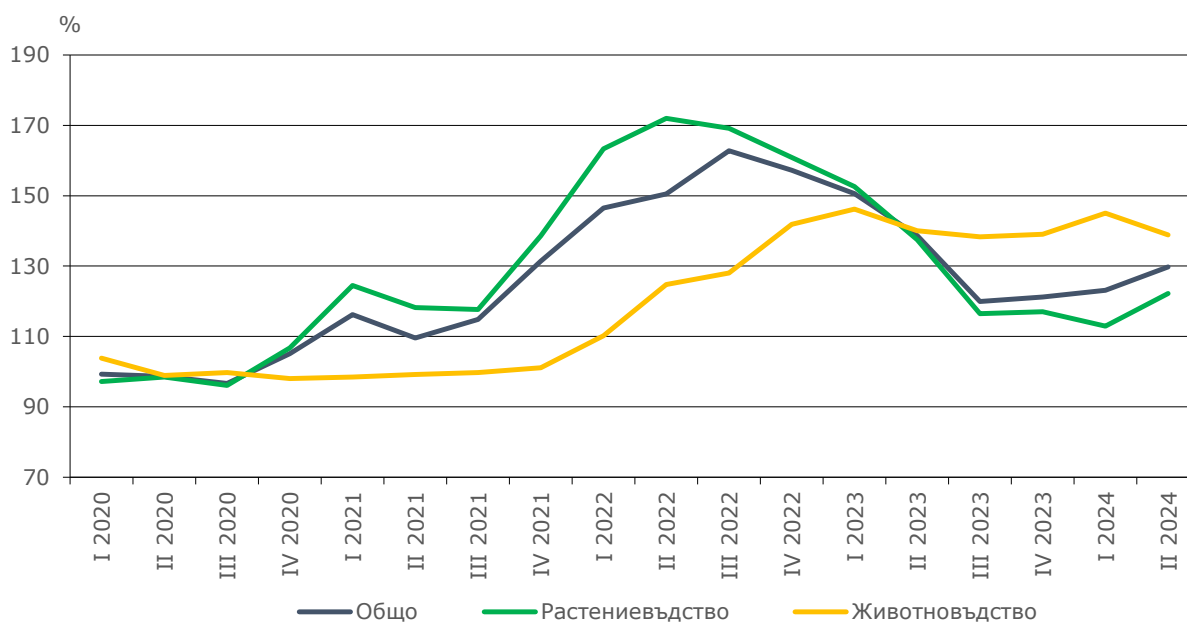
ИНДЕКСИ НА ЦЕНИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЗА ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА

**Таблица 1. Индекси на цените на производител в селското стопанство
за второто тримесечие на 2024 година**

	2020 = 100	Съответното тримесечие на 2023 = 100	2023 = 100
Общо	129.8	96.6	95.8
растениевъдство	122.2	96.2	95.7
животновъдство	138.8	97.0	95.9

(Проценти)

**Фиг. 1. Индекси на цените на производител в селското стопанство по
тримесечия (2020 = 100)**

Индекси на цените на продуктите и услугите за текущо потребление в селското стопанство

Индексът на цените на продуктите и услугите за текущо потребление в селското стопанство за второто тримесечие на 2024 г. е по-нисък с 5.0% спрямо същото тримесечие на предходната година и намалява с 4.6% спрямо 2023 година (на годишна база).

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЗА ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА

През второто тримесечие на 2024 г. спрямо съответното тримесечие на 2023 г. е отчетено повишение в цените на: посевния и посадъчния материал - с 8.5%, електроенергията и горивата - с 3.6%, продуктите за растителна защита - с 15.9% и ветеринарномедицинските продукти - с 3.6%. Намаляват цените на: минералните торове - с 21.2%, и фуражите - с 9.5%.

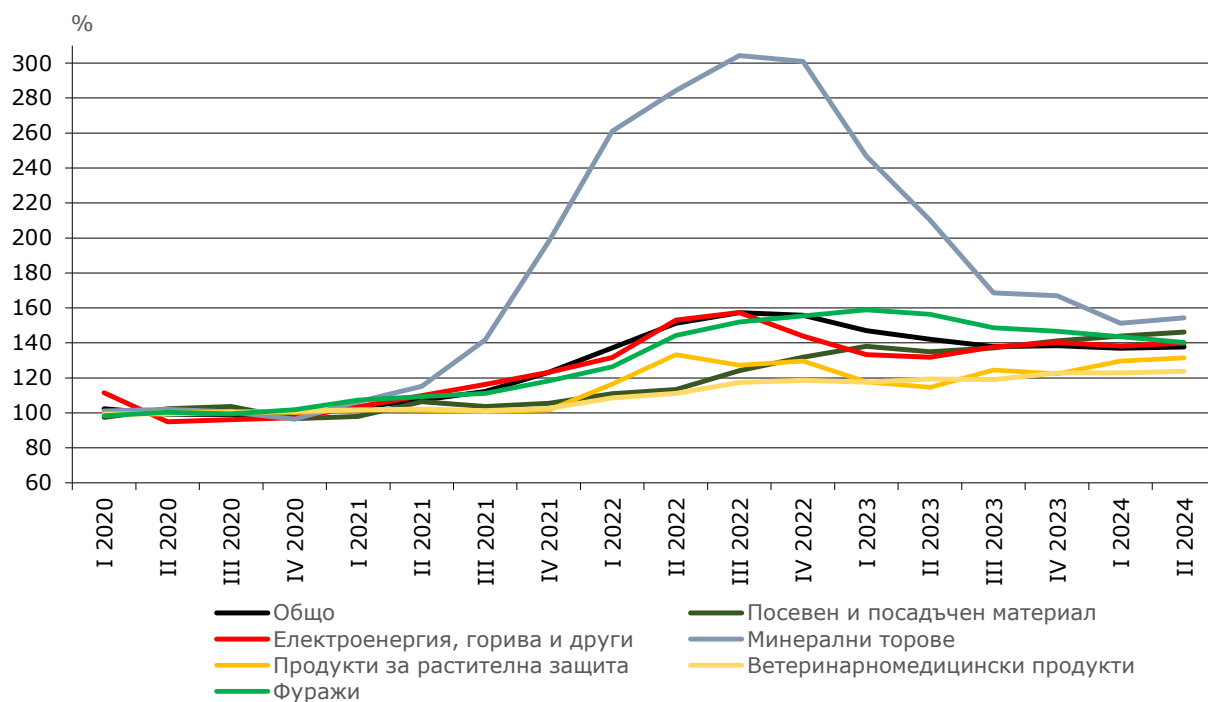
През второто тримесечие на 2024 г. спрямо 2023 г. (на годишна база) е отчетено повишение в цените на: посевния и посадъчния материал - с 6.2%, продуктите за растителна защита - с 15.3% и ветеринарномедицинските продукти - с 2.8%. Намаляват цените на: минералните торове - с 16.6%, и фуражите - с 8.0%. (виж табл. 2).

Таблица 2. Индекси на цените на продуктите и услугите за текущо потребление в селското стопанство за второто тримесечие на 2024 година

	2020 = 100	Съответното тримесечие на 2023 = 100	(Проценти) 2023 = 100
Общо	137.7	95.0	95.4
посевен и посадъчен материал	146.2	108.5	106.2
електроенергия, горива и други	139.9	103.6	100.0
минерални торове	154.4	78.8	83.4
продукти за растителна защита	131.4	115.9	115.3
ветеринарномедицински продукти	123.8	103.6	102.8
фуражи	140.2	90.5	92.0

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЗА ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА

Фиг. 2. Индекси на цените на продуктите и услугите за текущо потребление в селското стопанство по тримесечия (2020 = 100)

Методологични бележки

Методология и основни понятия

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания по Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на избраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЗА ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара“. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. Данъкът върху добавената стойност (ДДС) също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;
- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуване на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЗА ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА

регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50% от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление, както и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопански продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките за междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЗА ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input I) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, отчетени в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Номенклатура на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ, в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЗА ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).